

Slavenski dom

Ste. 73

V Ljubljani, 30. marca 1936

Leto 1.

44 milij. za Hitlerja

Berlin, 30. marca. AA. Ob 1.15 je bil objavljen sledeči neuradni izid volitev: Vsega je glasovalo 44.942.040. Od tega je glasovalo za Hitlerjevo listo 44.381.217. Proti Hitlerju, oziroma neveljavnih glasov je bilo oddanih 542.823. Tako je za Hitlerja, katere nosilec je vodja rajha drž. kancler Adolf Hitler, glasovalo 98,8%, proti pa z neveljavnimi glasovi 1,2%.

Berlin, 30. marca. AA. Hitler je sprejel sinoči člane glavnega volilnega odbora, ki mu jih je predstavljal minister za propagando dr. Goebbels. Hitler se je zahvalil članom odbora in jim izrazil svoje priznanje.

Berlin, 30. marca. AA. V zvezi s sijajnim rezultatom včerajšnjih volitev je minister dr. Goebbels odredil, da se morajo danes izobesiti povsod na državah in javnih zgradbah zastave.

40 kg zlata so mu ukradli

Alžir, 30. marca. AA. Včeraj je prispel v alžirsko pristanišče prekoceanski parnik »Kanada« na vožnji iz Dakarja na vzhod. Potnik Georges Muguel iz Sirije je porabil priložnost, da se je izkrcal in prebil nekaj ur z zabavo. Ko se je vrnil na ladjo, je ugotovil, da je njegova kabina zaklenjena, kakor je bila pri odhodu, izginil je pa iz nje neki zavojček. Vse obupan je potožil kapitanu, da so mu odnesli vse, kar je imel, okoli 40 zlata v prahu in 25 demantov. Skupno vrednih milijon frankov. Povedal je, da so mu rojaki v Siriji Leoni naročili, da odnese ta dragoceni tovor v Sirijo. Vzlic intenzivni preiskavi niso še mogli priti tatu na sled.

Oster govor francoskega zunanjega ministra Flandina

Hitler in njegovi mirovni nameni

Pariz, 30. marca. Včeraj je imel francoski zunanji minister v svojem volilnem okrožju prvi govor, katerega je vsa evropska javnost pričakovala z veliko napetostjo. V govoru je precej pojasnil francosko stališče zadnjih dogodkov v Evropi, zlasti glede pogajanj in sklepov v Londonu.

Francija bo storila vse, je dejal Flandin, da utrdi mir in spoštovanje mednarodnega prava. Temelji za pogajanja morajo biti natančno določeni in resni. Upajo, da bo Hitler v svojih nadaljnjih govorih s komentarji popravil svoje prvotne ponudbe, ki so nesprejemljive, zlasti v tisti točki, ko primerja veljavnost pogodb s tistim, kar imenuje večno življenjsko pravo nemškega naroda. Tudi s tem, da bi Francozi predložili haskemu razsodišču ali se francosko-sovjetska pogodba ujema z določili lokarnskega pakta, krši Hitler pravico, ki gre vsakemu narodu. Ta pravica je v tem, da si lahko vsakdo uredi svojo hišo po lastni volji.

Kaj bo z mirovnimi pogodbami

Prvo: kakšna bo veljavnost pogodb jutri, če si Nemčija lasti pravico, da sleherni pogodbo zavrne v imenu nekeke večne morale ali večnega življenjskega prava nemškega naroda. Drugo vprašanje pa je: kakšne bodo jutri misli glede nove pogodbe z Nemčijo in kdo bo tisti neprestranski razsodnik, ki ga bo Nemčija pri novih pogodbah priznala. Nujno je, da pri teh dveh vprašanjih vsakdo zaznava

globoko nasprotje med dvojnimi pojmovanji mednarodnega življenja. Eno je nemško pojmovanje, ki je pojmovanje sile, drugo pa je pojmovanje vsega ostalega sveta, ki je pojmovanje prava.

Hitler izjavlja, da hoče mir za 25 let. In jutri bo morda izjavljal, da hoče večni mir s Francijo. Ali pripravljata tak mir s tem, da z vso naglico nazaj militarizira razorejeni pas v Porenju in da gradi celo utrdb? Proti komu je to naperjeno in zakaj se je vse to začelo, če je Hitler iskren v svojih trditvah o miru. Pred plebiscitom v Posarju je Hitler izjavil, da ni nobenega teritorialnega vprašanja več, ki bi ločilo Francijo in Nemčijo. Tedaj je znova potrdil lokarnsko pogodbo. Kaj pa če se mu bo zdelo, da ob primernih prilikah v imenu integralne suverenosti nemškega naroda postavi na kocko vprašanje Danciskega statuta? Ko obljublja pogodbo o nenapadanju z Litvo ali končno veljavno sprejema memelski statut, ali pa je to samo pretežja, ki naj pripravlja nove udarce, nova dovršena dejstva v kršitvi mednarodnih pogodb?

Pravico imamo, da stavimo ta vprašanja in da dobimo na nje jasne odgovore zaradi tega, ker bi Hitler nekega dne lahko trdil, da je v celoti zavrgel vse rezultate versajske pogodbe.

V nadaljnjem govoru je Flandin vprašal, na katere kolonije se nanašajo nemške zahteve o popravitvi krivic. Ali Nemčija zahteva, da se ji vrnejo vse kolonije, ki jih je imela pred vojno, ali

pa samo nekatere od njih. Vprašanje je katere? Ali namerava Hitler nekega dne zahtevati, da naj se v imenu življenjskih pravic nemškega naroda razvija njegova bodočnost na stroške drugih narodov. V primeru, da je temu tako, na čigave stroške namerava polet Nemčija osnovati svoje bodoče cesarstvo?

Mir je nedeljiv in ga ni moči spremeniti z dvostranskimi pogodbami o nenapadanju, ki bi nekatere v danem trenutku zanikale, drugi pa bi napadalca krili proti skupni akciji, ki bi šla za tem, da pripori spoštovanje zakonu in pogodbam. Imeli bi tako varnost močnih in velikih ter varnost slabih in majhnih. Tak sistem paktov bi praktično pripravljalo vojno s tem, da bi napadalca varoval.

Ali se Hitler odreče inoz. Nemcem?

Ali ni značilno, da se v trenutku, ko Hitler predlaga svetu mir, množi nacionalistična propaganda v Avstriji in Schleswigu, med češko narodno manjšino in med švicarskimi Nemci. Naj Hitler odgovori, ali se odreče temu, da bi si nemška država priključila te pokrajine in ljudi, ali bo izjavil, da so to ootranja vprašanja nemškega ljudstva, v katera mu ni ljubo, da bi se mešale druge države.

Če je Hitler pripravljen odgovoriti na vsa ta vprašanja brez zamolčavanja in brez rezerve, naj odgovori.

Strahote vojne na abesinski južni fronti

Harar je bil razbit v treh urah

Adis Abeba, 30. marca. o. Včeraj zjutraj ob 8 so številni oddelki italijanskih letal pridrveli od juga nad važno abesinsko postojanko in trgovsko središče Harar. Harar je abesinska vlada že decembra lanskega leta proglasila za odprto mesto, ki ga ni mogoče smatrati za pomembno postojanko. Italijansko vojno poveljstvo pa je bilo drugačnega mnenja in je za včeraj zjutraj odredilo napad na središče južne Abesinije.

Italijanski avioni so mesto napadli po določenem načrtu in ga obstreljevali predvsem z zavijalnimi bombami cele 3 ure. Učinek bombardiranja je bil strahovit, mesto je popolnoma porušeno, število žrtev ogromno, tako da ga ni mogoče ugotoviti. Pri tem napadu niso italijanska letala prizanašala niti inozemskim katoliškim misijonskim postojam in cerkvam. Tako je do tal porušena francoska cerkev ter bolnišnica francoskega Rdečega križa.

Napad italijanskih avionov na Harar je prišel docela nepričakovano, tako da ni bilo mesta dosti pripravljenosti. Okrog mesta je sicer bilo postavljenih nekaj protiletalskih topov, ki so pa šele pozno stopili v akcijo. Po nepotrjenih vesteh so Abesinci sestrelili med napadom eno italijansko letalo. Po treh urah obstreljevanja so avioni svoje smrtno delo končali in spet odleteli na svoje postojanke.

Število žrtev majhno

Adis Abeba, 30. marca. o. Havasov poročevalec poroča iz zanesljivega vira, da število žrtev pri včerajšnjem italijanskem napadu na Harar ni bilo tako veliko, ker so abesinske oblasti mesto v glavnem izpraznile že v zgodnjih jutranjih urah. Oblasti raziskujejo, kakšno škodo je ta letalski napad povzročil. Popolnoma porušeno je središče mesta, katero je obstreljevalo 25 avionov.

Italijanski uspehi

Asmara, 30. marca. AA. DNB poroča: Italijanske čete na severni fronti so zadnje dni dosegle nekaj lepih uspehov in zasedle več strateško važnih točk. Na skrajnem desnem krilu je sedaj prvi kor pri Maici, severno od jezera Ašangi, kjer je kakor znano abesinski cesar koncentriral svoje čete. Tretji italijanski kor je potem, ko je prekorčnil reko na pogorju Tembija, zavzel 27. t. m. zelo važno strateško točko Sokota in pripravil vse potrebno za napredovanje po karavanski poti, ki od tam vodi proti Desijeju. Adis Abebi in Gondari. Pohod proti Sokoti so izvršili mešani oddelki tretje armade. Temperatura je pri tem pohodu znašala celo do 45 stupinj v senci. Cela ta pokrajina je gotovo čisto puščavska. Vsi poglavarji plemen so se tukaj predali Italijanom. Drugi armadni kor je nadaljeval z napredovanjem preko reke Takaze v zapadni smeri. Čete so pri Maitinketi zgradile most, ki je dolg 100 m. Ta del vojske je napredoval do Debabesa, ki se nahaja na južno-zapadnih obronkih Semien. Pri tem je moral prekoračiti teren, ki je celo pri domačinih znan kot zelo težak in neprehoden. Na desnem krilu je domača konjenica prešla reko Setit in potem, ko je zavzela Kaflo, obkolila Amba Birbutan in tamkajšnje posadko, ki se je hotela upreti, prisilila k predaji. Na ta način so Italijani zagospodarili vsem pokrajinam južno od reke Setit. Ta pokrajina je tropeska z mnogo džunglami. Torej teče sedaj italijanska fronta v sklenjeni črti od Nigare na sudanski meji jugovzhodno proti jezeru Ašangi.

Pariz, 30. marca. AA. Posebni Havasov dopisnik poroča: Zavzetje Tebareka in Sokote od strani Italijanov pomeni važen strateški uspeh Italijanov. Tebarek ščiti posest oblasti Semien in otvarja pot v Gondar, Sokota pa gospodari potem, ki vodijo v Adis Abebo in vodijo vzporedno s cestami proti

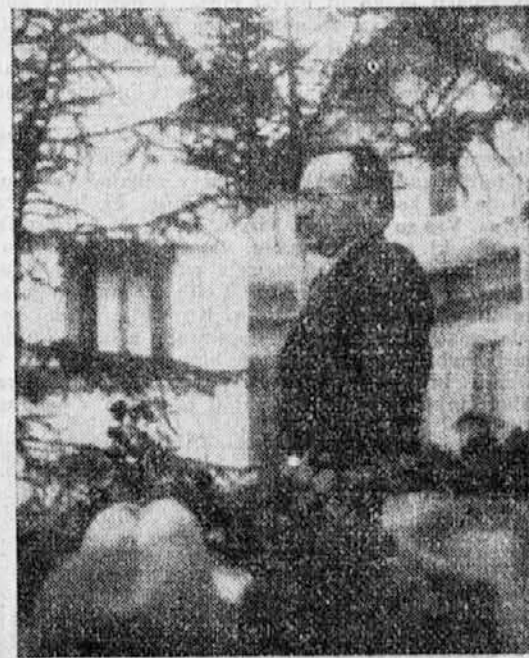
Desijeju. Na ta način je tretji italijanski armadi omogočeno, da lahko manevrira v teh smereh. Verjetno je, da bodo izkoristili Italijani ta položaj in obkolili gigantski masiv Semien, čigar najvišji vrh je ras Dasian in je visok 4800 m.

Na severni fronti presenečenja

Aksom, 30. marca. o. Na severni abesinski fronti italijanske čete polagoma a zanesljivo prodirajo naprej. Njihovo napredovanje je tu olajšano radi prijaznega vedenja prebivalstva, ki italijanske čete povsod pozdravlja. Ker ne morejo italijanski tehnični oddelki tako hitro zgraditi cest, da bi lahko avtomobili prevažali prodirajočim oddelkom hrano, zdravila in druge potrebščine, vrše to nalogo avioni, ki letajo neprestano od skladišč do prednjih črt. Zlasti porabijo čete velike množine zdravil proti tropskim boleznim, ki razsajajo v tem predelu. Italijani vedo, da si z zdravljenjem in z zdravi pridobe največjo naklonjenost domačinov. Letala spuščajo zdravila s padali na zemljo. Vojaški dostojanstveniki in poveljniki so nad prodiranjem italijanskih čet zelo presenečeni, ker jim je abesinska vlada vseskozi dopovedovala, da je neguševa vojska nepremagljiva in abesinsko ozemlje nedotakljivo. Abesinske čete katere še niso prišle do boja na frontah, niso še ničesar vedele o italijanskih zmagah in so bile prepričane, da jih neguš v najkrajšem času povede do Rdečega morja.

Sin španskega diktatorja zaprt

Madrid, 30. marca. AA. Sodisce je obsodilo na dva meseca in en dan zapora Primo de Rivera, čina pokojnega diktatorja, ki je bil kot predsednik fašistične stranke »Španske Falange« obtožen javnega nasilja.

Minister dr. Krek govori na shodu v Ribnici

U stratosfero

Varšava, 30. marca. AA. Pet poroča: Poljski stratosferski balon Varšava II, ki je včeraj ob 9. uri dopoldne startal, ima kapaciteto 2200 m³. Pri ekspediciji sodeluje poleg kapetana Zbigniewa tudi slavni profesor Jutkohorkjektiv. V letalu so aparati za opazovanja kozmičnih zračenj. Start se je vršil v ugodnih razmerah. Balon je odletel v severni smeri. Spustil se je pri Lomzi, potem ko je dosegel višino 10.000 m. Pri pristajanju je prišlo do eksplozije kisika ki je uničila del ovoja balona, nikdo pa ni bil ranjen.

Agrarna reforma v Španiji

Madrid, 30. marca. AA. Predsednik Zamora je podpisal uredbo, ki navaja okoliščine, pod katerimi pridejo posestva pod zakup agrarne reforme. Ta posestva so vsa tista, ki leže v prekraslinah, kjer so koncentrirana velika posestva, dalje posestva z zelo gostimi naselbinami kmetov v primeri s celotnim številom prebivalstva in naposled posestva, kjer žive nekateri kmetje zelo na tesnem v primeri s številom kmetov. Eden izmed členov uredbe da je možnost, da se lastniki posestev lahko pritožijo zoper razsodbo o razlastitvi.

Madrid, 30. marca. AA. Uprava za agrarno reformo je izdala službeno poročilo, da se onim poljskim delavcem, ki so v zadnjem času sodelovali pri napadih na posamezne posestnike, ne bo dodelila niti ena parcela zemlje.

Kje je Bela Kun?

Barcelona, 30. marca. AA. (Havas.) V Barceloni kroži že nekaj dni glas, da se v prestolici Katalonije skriva Bela Kun, nekdanji predsednik sovjetske vlade na Madjarskem (med boljševizmom na Madjarskem l. 1919). Trde, da so Belo Kuna poslali iz Moskve v Španijo s posebnimi navodili. Policijske oblasti doslej še niso mogle dohnati, ali so ta poročila resnična. Na pristojnem mestu ne verujejo v ta poročila, ker mislijo, da bodo voditelji tretje internacionale izbrali za posebno poslanstvo drugo osebo, ne pa Belo Kuna, ki ne zna ne špansčine ne francosčine.

4 milijone brezposelnih manj

Washington, 30. marca. AA. William Green, predsednik delavske ameriške federacije, je izjavil, da je bilo meseca januarja 12,5 milijona ljudi nezaposlenih, to je za 69.000 manj kakor januarja 1935 in za 214.000 manj kakor januarja 1934. Green je dodal: Industrija še ne kaže znamenj, ki bi upravičevala upanje v to, da bo kaj prida nezaposlenih dobilo dela. Po zaslugi kreditov osrednje vlade je našlo dela okoli 4 milijone nezaposlenih delavcev pri javnih delih, poldrugi milijon delavcev dobiva pa neposredno podporo.

Judie povsod

Barcelona, 30. marca. AA. Delegacija židovskih emigrantov iz Nemčije, ki so se naselili v Barceloni, je posetila novega katalonskega guvernerja Companisa in ga prosila, naj omogoči židovskemu beguncem, da si ustvarijo življenjsko eksistenco v Kataloniji. Delegacija se je pritožila sprčo neke akcije, ki jo vodijo proti njim tuji, ki živijo v Barceloni. Companis je židom obljubil vso pomoč.

Kazen za špijone

Berlin, 28. marca. AA. (Havas.) Nemško letalsko ministrstvo ni izdalo nikakega poročila o preletu Strassbourga. Na pristojnem mestu samo izjavljajo, da je francoski letalski ataše v Berlinu dobil sporočilo o načinu, kako se je ta incident likvidiral. Kakor izvemo, so oba letalca po nalogu generala Göringa za kazen poslali za dve leti v koncentracijsko taborišče. Obenem je izšla naredba, ki sporoča vsemu moštvu nemškega letalstva, da se bo v bodoče nezapovedan prelet francoskih, belgijskih in agleskih tal kaznoval kakor veleizdaja.

Velik. protesti v Španiji ne bo

Madrid, 30. marca. AA. Havas poroča iz Cartagene, da so tamkajšnji redovniki v dogovoru s pristojnimi cerkvenimi oblastmi sklenili, da letos v velikem tednu ne bodo priredili tradicionalnih procesij. Boje se, da bi levičarski elementi napadli procesije in bi prišlo do nedolžnih žrtev.

Periz, 30. marca. Norveška brzojavna agencija poroča, da so neresnični glasovi o nevarni bolezni bivšega sovjetskega komisarja Leva Tolstega.

Pogreb učitelja Peška v Lašah: Tisoči slov. ljudstva časte žrtev sramotnega političnega sovraštva

Kdo je za slovenske koristi

Dva shoda ministra dr. Kreka.

Ljubljana, 30. marca.

Včeraj je imel minister brez listnice dve veliki ljudski zborovanji, dopoldne v Trebnjem, popoldne pa v Ribnici. Na obeh zborovanjih je gosp. minister obširno poročal o sedanjem političnem položaju ter zlasti obširno orisal zadnje dogodke v senatu. V prvi sliki je pokazal delovanje vseh treh bivših slovenskih ministrov, dr. Kramerja, Pucelja in Marušiča, ki so se v bojnosti, da sploh izpadejo iz političnega življenja, zatekli v senat, da tam raznašajo sedaj o Slovincih najslabše stvari, da predstavljajo Slovence kot protidržavne elemente, ki so proti Jugoslaviji itd. Vse to delajo zaradi tega, da bi se prikupili Srbom, da bi s pomočjo njih prišli zopet na oblast, ko pa bi bili na oblasti in ko bi narod moral zopet čutiti njih pest, pa bi ustvarjali mnenje, da je to srbska pest. To je star način borbe tako zvanih slovenskih »voditeljev«, ki so sprčo dejstva, da prehajamo brez njih in brez njihove volje v normalizacijo notranjepolitičnih razmer.

Dve tretjini vseh govorov se je sukalo okrog Slovencev, nikdar se v Belgradu o Slovincih še ni toliko govorilo kakor te dni v senatu. Ne vem, ali je še kakšna flika v Sloveniji, ki je ostala čedna. Vse so opljuvali. Nismo slutili, da šefi bivših strank, ki so se v strahu, da ne bodo več izvoljeni, zatekli v senat, morejo pasti tako globoko, kadar govorijo o Slovincih. Celih 10 dni smo izgubili v samem prekanju. Ko pa je vlada hotela govoriti o finančnih zadevah, niso ti ljudje našli nobene misli, nobene besede niso imeli, s katero bi znali pokazati pot k gospodarskemu izboljšanju. 14 dni se je valjal proračun v senatu.

ne da bi ti o njem sploh kaj govorili. Najhujše pa je to, da so delo bivših svojih režimov po ustitih g. Janeza Pucelja proglasili za politiko blagopokojnega kraja. Večje krivice najvišjemu naslovu ni mogel storiti nihče, kakor g. Pucelj, ko je dejal, da je moral preganjati naše ljudi, ker se niso uklonili njemu, dr. Kramerju in dr. Marušiču, češ da je bil to režim blagopokojnega kralja. Kaj velikega in lepega od Pucelja ne pričakujemo, kaj takega pa tudi nismo pričakovali. Trdili so tudi to, da Slovinci še danes nismo zanesljivi Jugoslavi. Sklicovali so se na poročila medvojnega časopisa, ki jih je cenzurirala avstrijska vojska cenzura. Majniško deklaracijo, ki so jo žene in dekleta podpisovale, ko vas mož in fantov ni bilo doma, so primerjali tistim legitimacijam, ki jih imajo pocestne ženske velikih in pokvarjenih mest. Vas, može in lante, kličem za pričo in vse slovenske hribe in doline, ali ni vsa Slovenija 1. 1918 odmevala od navdušenja za Jugoslavijo, ki ga je med narod zanesel g. dr. Korošec?

Tako v Trebnjem kakor v Ribnici se je zbrala na zborovanje vsa okolica od blizu in daleč. Ljudje so navdušeno pritrjevali izvajanjem g. ministra ter obsojali ravnanje samozvanih slovenskih voditeljev. Zlasti so zborovalci navdušeno vzklkali dr. Korošcu ter manifestirali za njegovo politiko.

Nedeljske občinske volitve bodo pokazale, da so nekdanje Puceljeve trdnjave spoznane, kam vodijo ljudstvo, ki so taki slabici, da morajo pošiljati svoje idejne nasprotnike v smrt, kakor se je to zgodilo s pokojnim Pečkom.

Z autobusom v Dobrno

Naš tuiski promet moramo reči, da je na visini. Zasebna delavnost in podietnost ob podpori oblaslev sla v največji meri pomagala ustvarjati

vablivo zunanje lice naše Slovenije, da more tujec občudovati ne le naše naravne krasote, temveč more najti tudi vsega, kar mu je doslej znala dajati samo tujina. Ko je spopal naš človek v tujino, se je znal tudi marsičesa od nje naučiti. Naše tuiske prometne organizacije so priredile že veliko izletov in potovanj v inozemstvo, in trdimo lahko, da smo se pri tem okoristili z marsikatero napravo, ki je za razvoj tuiskega prometa pri nas doma osnovnega pomena. Doslej sta le Pušnik in Prosvelna zveza organizirali taka potovanja v inozemstvo, zdaj pa smo dobili v Ljubljani še eno mlado podjetje, ki se bo bavilo zgolj s prirejanjem izletov po naši domovini in v inozemstvo. Avtobusna potovalna in izletna pisarna Matije Okorna v Ljubljani je s sodelovanjem avtobusnega podjetja J. Gorčiča postavila v promet nov velik avtobus, ki je prav nalašč v te namene zgrajen in za dolga potovanja. Avtobus ima vse ugodnosti in udobnosti, ki so za dolge vožnje potrebne, posebna novost pa je ta, da se more streha avtobusa med vožnjo vsak trenutek od-

preli ali zapreti, delno ali pa tudi popolnoma. Te posebnosti doslej še nismo videli. Možno je tako zračenje brez kakršnegakoli prepiha. Tudi v drugem oziru je avtobus pohvale vreden. Motor in šasija je dobavila avstrijska tvrdka Saurer vse ostalo pa je delo naših domačih podjetij. Mizarstva dela karoserije je izdelala tvrdka Avtobus (Franc Rojina) v Šiški, tapetniška dela je izvršil Bruno Balantič.

Včeraj je bil prirejen prvi poskusni izlet s tem novim avtobusom v Dobrno. Udeležili so se ga s tuiskoprometnega oddelka banske uprave g. Šofler, magistratni nadsvetnik g. dr. Rupnik, g. Valašek za tuiske prometne zveze, g. Zor za Prosvelno zvezo, ing. Štolfa in drugi, med njimi tudi zastopniki tiska. Ob lepem vremnu je bila vožnja nad vse prijetna, poleg vse udobnosti, ki jo moremo zahtevati na takem potovanju se nam je tudi motor, ki porablja kot pogonsko sredstvo nafto, pokazal odličnega. Motor je prestal svojo najtežjo preizkušnjo na serpentinah in strmih klancu v Cernilu.

Na koncu pa moramo kot prvo in poglavito pohvaliti pri tem novem podjetju ne le podjetnost, temveč tudi pogum, s katerim se je mladi g. Okorn lotil tako hvalevrednega dela.

Maribor porabi največ elektrike v vsej državi

Maribor, 29. marca.

Z nečim se Maribor lahko ponaša. Glede uporabe elektrike je daleč pred vsemi drugimi mesti v Sloveniji in v celi državi. Maribor se lahko v tem pogledu meri danes že z najbolj elektrificiranimi kraji v Evropi in na svetu. Je že nekaj za mesto s 35.000 prebivalci in z razmeroma malo okolico, če porabi več elektrike, kakor Zagreb, Belgrad in Ljubljana, in če pride na glavo vsakega meščana na leto 400 kilovatih ur, dočim znaša državno povprečje jedva 60 kilovatih ur. V tem pogledu nas Mariborčanov še ne bodo tako kmalu dosegla druga mesta. Vsa ta velika napredka pa je treba pripisati pametni in smotreni tarifni politiki mestne občine, ki je skušala potom mestnega električnega podjetja čim najbolj dvigniti konzum elektrike ter zlasti z nizkimi cenami toka privabiti industrijo, da se v Mariboru in okolici naseli. To se je mestni občini v polnem obsegu posrečilo. Danes je Maribor najbolj elektrificirano mesto v

celi državi, ki ima poleg vsega tega tudi najcenejši električni tok od vseh mest. Lansko leto je porabil Maribor 20.230.000 kilovatih ur. Prebilek napram letu 1934 znaša 2.430.000 kilovatih ur ali 13,6%. Na motorni pogon odpade od tega 15 milijonov 300.000 kilovatih ur. Odjemalcev je imel Maribor lansko leto 11.626. Mariboru je lani svetilo 76.534 žarnic, tok je porabljalo 4359 likalnikov, kuhalnikov, ventilatorjev in drugih aparatov ter 3308 motorjev z 11.590 ks. Lani je bil elektrificiran južno-zapadni del Krčevine, poleg tega pa se je še razširilo obstoječe omrežje še na Pobrežju, na Teznu in v Studenih v skupni dolžini 9660 metrov. V Mariboru svetijo vsa skupaj 911 cestnih svetilk ter je mariborsko mesto tudi najbolj razsvetljeno. Plinska cestna razsvetljava je že zdavnaj izginila in svetijo samo elektrika. Veliko zanimanje se je pokazalo tudi za tok za reklamo, za izložbena okna, reklamne plošče in napise. Za reklamno razsvetljavo nudi mestno električno podjetje tok do 20. ure za 50% ceneje, po 20. uri pa za 75%.

Občinske volitve

Včeraj so se vršile v 7 občinah občinske volitve. Izid je naslednji:

St. Jernej na Dolenjskem. Volivnih upravičencev 1314. Volilo 820 (62%). JRZ (nosilec Vide) 625 (76,22%) glasov (22 odbornikov), združena opozicija 195 (23,78%) glasov (2 odbornika).

Ihan. Volivnih upravičencev 268. Glasovalo 182, t. j. 68%. Lista JRZ (nosilec Ložar Janez) 182. Nasprotniki niso postavili kandidatne liste.

Vitanje pri Konjicah. Volivnih upravičencev 815. Volilo 496 (60%). Lista JRZ (nosilec Hrustelj Franc) 115 glasov (2 odbornika), združena opozicija (nosilec Kranjc Marko) 382 glasov (22 odbornikov).

St. Vid nad Ljubljano. Volivnih upravičencev 965, lista JRZ (nosilec Karel Erjavce, mizarški mojster) 615. Nasprotniki niso mogli postaviti kandidatne liste. JRZ je torej dobila vseh 24 odbornikov. Volivna udeležba 64 odst.

Dobrna. JRZ je postavila svojo listo z nosilcem g. Markom Podpečanom. Pristaši JNS, ki so prej tako slavno zmagali pri občinskih volitvah, niso mogli postaviti niti liste, čeprav so to poskušali skupaj z mačkovi, ki jih je v Dobrni tudi nekaj. Kljub temu, da je bila vložena samo ena lista, je udeležba še precej zadovoljiva, saj je prišlo 53% volilnih upravičencev na volišče in oddalo svoj glas za JRZ. Volilnih upravičencev je bilo 486, oddanih glasov pa je bilo 258. — JRZ je dobila vseh 18 odbornikov.

Radvanje. Volivnih upravičencev 758. Volilo jih je 483 ali 63%. Nosilec JRZ liste g. Pristovnik je dobil 290 glasov, to je 15 mandatov, socialistična lista Peska Alojza pa 193 glasov, 3 mandate.

Studenec pri Mariboru. Volivnih upravičencev 1644, volilo 1089 ali 66%. Lista g. Lojza Kaloha je dobila 890 glasov (23 odbornikov), lista Sreberja 149 glasov (1 odbornika).

Vel. Lašče v žalosti in — ogorčenju

Vel. Lašče, 30. marca.

Nepregledne množice slovenskega naroda so se včeraj zgrnile v Vel. Laščah, da pospremijo k zadnjemu počitku svojega blagega in tako priljubljenega učitelja Franca Pečka. To ni bil naveden pogreb: bila je obenem manifestacija za tiste ideje, za katere se Peček ni dal ukloniti. Bil pa je tudi ne samo opomin, marveč pravi izraz ogorčenja, ki so ga izzvali v svojim ravnanjem valikolaški močnjaki. Ponizen slovenski narod je tudi včeraj pokazal, da se ne pusti begati po ljudeh, ki se svojih sozdržavljancev drugega svetovnega nazora boje tako, da jih morajo odposlati v kraje, »od koder zgrebe vsako sled do doma«. Na kupu umazane slame je pokojni Franc Peček trpel in umiral dve leti, več pa je trpel ves narod, posebno pa vsa velikolaška, vsemogočnemu nekronanemu kralju nesečna okolica, ki jo je očistil vseh, ki mu niso bili po godu. Da sredstev gospodje niso izbirali, nam kaže slučaj Pečka.

Da pa narod ni na strani teh laži-voditeljev, je bolj kakor katerakoli druga okolnost, dokazal včerajšnji pogreb. Vel. Lašče so bile eno samo pogrebno poročilo. Številni govori pa, ki so se vstili ob pokojnikovi krti, so izražali eno samo žalost nad izgubo plemenitega pokojnika, poleg tega pa brezprimerno ogorčenje, ki vlada ne samo v vsej okolici, marveč tudi v vsej pošteno slovenski javnosti.

Učiteljsko žrtev so spremili k zadnjemu počitku zlasti številno učitelstvo in šolska mladina. V imenu teh se je poslovil od pokojnika velikovski nadučitelj g. Žitko, ki je med drugim dejal: »Komaj so vzklile prve pomladanske cvetice ter nam dale novih upov za življenje, si prispel tudi ti v svoj domači kraj. Tako ti sam, kakor tvoji prijatelji in tovariši smo se veselili, misleč, da tudi za tebe prične nova srečnejša doba v tvojem življenju. Toda, to ti ni bilo usojeno. S smrtno boleznijo si prispel domov, kjer se ti je pripravilo novo bivališče na onem kraju, kamor si hodil več let vsak dan.

Ko si ležal težko bolan daleč od nas, brez skrbne nege, brez žene in sestre, si tam izrazil željo, naj te pošljejo domov. Ni se pa izpolnila želja šolske mladine, ki je vedno izpraševala, kdaj pride dragi gospod učitelj vedrega obraza in vselelega nasmeha. Obsula te je s cvetjem in danes te zadnjič spremlja. Še je med njimi mnogo takih, ki si jih pred par leti zapustil. Ti so mi naročili, naj ti izročim pozdrave in njih zahvale.

Dragi prijatelji. Dosegel si kraj, kjer ni nobenih sovražnosti. Tu počivaš in gledaš svoj otroški svet, tu vidiš domače njive in trate, vsak dan pa te bo pozdravljali iz zvonika zvon one cerkve, v katero te je prvič vodila tvoja pot, v katero te je prvič vodila tvoja mati, ko si bil v njenem varstvu.

Mi vsi te ohranimo v najlepšem spominu. Izgubimo prijatelja, zvestega, poštenega, odkritega. Počivaj v miru, zlata duša!

Na velikolaškem pokopališču bo v vrsto spomenikov velikih sinov slovenskega naroda stopil tudi skromen spomenik Francu Pečku. Preroko je dejal ob odprtem grobu g. dr. Oblak:

»Kamen, ki bo prišel na ta grob, bo pričal, da počiva tu junak, ki je padel na fronti poštenega slovenskega katoliškega ljudstva v boju proti nasilju. Ta spomenik pa bo še spomenik tudi drugim — toda spomenik sramote malim ljudem svojega časa.«

Naši umetniki razstavljajo

Včeraj ob 11 dop. je g. F. Tratnik otvoril slikarsko razstavo v Celju v mali dvorani Celjskega doma. Otvoritvi je prisostvoval sreski načelnik g. dr. Iv. Zobec in maloštevilno občinstvo, ki je z zanimanjem sledilo izvajanjem g. Tratnika, ki je v kratkem govoru pokazal razvojno pot naših umetnikov.

Razstavo prireja g. Ant. Kos iz Ljubljane. Razstavljene pa imajo slike g. Jakopič, Gaspari, Tratnik, Jakac, Stern, Grohar, Sedej, Slapernik, ga. Sodnikova, Klemenčič, Majkovič in od domačinov g. Modic. Od kiparjev razstavlja nekaj svojih manjših del gg. Smredu in Iv. Zajc.

V Drajhlju je bila včeraj zaključena proti pričakovanju uspešna vinska razstava.

Šport v Celju. Včeraj se je odigrala na Glaziji prvenstvena nogometna tekma med ASK Primorje in SK Celje. Tekmo je ljubljansko Primorje odločilo z rezultatom 7:1 (4:0) v svojo korist. Tekma, dasi prvenstvena, je bila odigrana zelo ležerno. Rezultata je malo previsoko izražen, čeprav so gostje domače prekašali v tehniki. Sodnik gosp. Lukežič iz Ljubljane je tekmo sodil objektivno. Gledalcev okrog 500.

V predtekmi je rezerva SK Celja odpravila rezervno Atletikov v razmerju 2:1 (0:0).

Dopoldne pa je SK Jugoslavija premagala SK Hrašnik z rezultatom 3:1 (0:0).

Nova pregrupacija občin

Trbovlje, 30. marca.

Pod naznačeno notico se neki dopisnik v »Delavski Pravici« pritožuje, zakaj se Hrašnik ne priključi nazaj občin Trbovlje. Ob enem se pritožuje, kako je mogel podžupan občine Trbovlje g. Jordan steti plenumu tozadevne seje te pogojen predlog za zapetno priključitev Hrašnika k Trbovljam.

Radi jasnosti dopisniku in jasnosti tudi drugih je bil soglasni sklep za priključitev sledeč: Z ozirom na to da se je večina volivcev iz k. o. Hrašnik, Ojstro, Sv. Marka, v kolikor spadajo sedaj pod upravno občino Hrašnik—Dol, izjavila, da bi se te k. o. izločile iz občine Hrašnik—Dol in zopet predale občini Trbovlje, se mora občinski odbor Trboveljski po nalogu okrajnega glavarstva v Laškem št. 6184-6 z dne 28. oktobra 1935 in v smislu § 6 zak. o občinah izjaviti, ali je za zopetno priključitev navedenih k. o. k. občini Trbovlje ali ne. O stvari je razpravljal že upravni odbor in sklenil staviti občinskemu odboru sledeči predlog: »Občinski odbor občine Trbovlje pristaja na zopetno priključitev k. o. Hrašnik, Sv. Marko in Ojstro pod pogojem, da se pridele občine v polnem obsegu z vso pripadajočo industrijo kemično tovarno in skladrno v Hrašniku in želi, da se poleg tega popravijo meje, kakor je sklenil Trboveljski občinski odbor v seji dne 18. januarja 1935 in sicer, da bi tvorili mejo med občinama Trbovlje in Dol grebeni hribov, ki obkrožajo hrašniško dolino na vzhodni strani (to je nad gostilno Golinske na Dacarjev hrib in od tam dalje po grebenu Kovka ter za bivšo občinsko izolirnico, sedaj hišo g. Soparja za Savo. Ta meja naj bi tvorila tudi mejo šolskih okolišev tako, da bi se tudi meje šolskega okoliša šole v Hrašniku krila s politično mejo.

Vsaka druga rešitev zopetne priključitve Hrašnika bi naležala pri prebivalstvu občine Trbovlje na odpor, ker bi bila edino s to rešitvijo občina kos težkemu gospodarskemu in socialnemu slanju, v kalerega je zašla pretežna večina prebivalstva radi zastoja v industrijskih podjetjih. Edino gornji način rešitve bi odobravalo prebivalstvo Trbovelj in Hrašnika ter gospodarski in drugi čimtelji teh krajev, ki že dolgo streme za tem, da se industrija koncentriira v gospodarsko krepko občino, ki bi kljubovala vsem posledicam gospodarske krize.

Občina Trbovlje se ne brani sprejeti k. o. Sv. Marko in Sv. Katarina, ki prav gotovo gravitirata k občini Trbovlje, kakor si žele tudi prebivalci teh krajev sami. Nobena občinska uprava ne prevzema samo takih krajev, ki so finančno šibki, zato pa hoče imeti tudi industrijo. Ako se pa vzame industrija občini Dol, potem tudi ona nima lasnega finančnega obsoja, ker bi bili direktni davkoplačevalci preveč obremenjeni. Vsekakor je bolje primerno, da ostane Hrašnik pri Dolu, Sv. Marko in Katarina pa da pridejo nazaj k Trbovljam.

Za priključitev teh krajev se nihče ne trudi pri bankni upravi, kakor navaja dopisnik, pač pa zahtevajo prebivalci sami, ki hočejo imeti svoje pravice pri občini Trbovlje. Za Hrašnik je pač vseeno, ali spada pod Dol ali Trbovlje, da hoče spadati pod Trbovlje je pač razlog, da je imel Hrašnik od te občine dobiček, kar dokazujejo večletni proračuni občine Trbovlje. Mnogo se je dajalo, le malo pa dobilo.

Ne le naslovi, tudi podnaslovi so neprijetni

Dravsko glasilo čistega plemenstva je našlo dopadaje nad umesnimi naslovi, s katerimi je »Slovenski dom« opremil govor predsednika vlade, ki ga je imel v pekel v senatu. Jugoslovenski vojskum ni prav nič všeč, če smo podčrtali tiste odstavke govora, s katerimi je predsednik vlade s prslom pokazal na ljudi, ki jim je vsega dobrega in koristnega za državo prav malo mar, ko je razgalil njihovo demagogijo. Najbrže ne bo držalo, da ni najti v govoru nič tega, kar bi človek po naslovih pričakoval. Onjentalcem se seveda težko pogoltni ugotovitve predsednika vlade, posebno tam, kjer je ugotovil prave kalice naših političnih razmer in kršile uslave, ki jih zagreznost lara tako daleč, da mečejo prokletstvo na vse, kar je dobrega, ker križa njihove diktatorske pohlepe. »Jutro« naj le še enkrat prečita ta govor in si ob njem izpraša svoje vesti, pa bo našlo toliko grehov iz zlatih časov, še več pa grehov, ki jih je skupina, katere glas je je »Jutro« zagrešila nad slovenskim dobrom in državo, da jih nam ne bo treba še enkrat naštevati.

»Jutro« seveda ne smatra za slovensko korist, da se da notranjemu ministru pooblastilo za novo združevanje in razdruževanje občin. Prav stiška, ki jo je bil predsednik vlade zbral o razmejitvah občin v Sloveniji, je najbolj prepričevalen dokaz, iz kakršnih nagibov so se pri nas razmejevale in združevale občine. Ali ni to slovenska korist, da se vse samovoljne razmejitve popravijo in se izvrše nove, tako da bodo odgovarjale željam in zahtevam ljudstva. Teh poravkov je potrebnih zelo mnogo. Zato tudi krik »plemenskih voditeljev«

Drugo vprašanje so kmetijske zbornice. Kramer in njegova tovarišja vse, zakaj je glasovala proti temu. Ali »Jutro« tudi tod ne vidi nobenih slovenskih koristi. Zato ne, ker se je za ustvaritev ideje kmetijskih zbornic potegoval tudi naš banki svet, v katerem na žalost niso več sedeli izvoljenci obeh plemenskih voditeljev in ker slovenski kmet ne spada v napredno fronto dravskega malomeščanstva; zlasti ob volitvah ne.

In politični zakoni? Zakaj ne bi prihranili tudi našim slovenskim občinam onih volitev, ko se bodo tako in tako v oktobru vršile redne.

Ljubljanska bolnišnica. Predsednik vlade je povedal, da se je ideja združitve obeh ljubljanskih bolnišnic porodila v glavah dr. Marušiča in dr. Novaka. Nič ni čudnega, zakaj je tudi g. Pucelj smatral za potrebno, da da svoj glas proti zrodku svojih sobojnikov Marušiča in Novaka, ki sta takrat z združitvijo obeh bolnišnic hotela zadeti v živo povrh vsega tudi Kramerjevega prijatelja. To je bilo namreč še v času, ko je vloglo plemenskega »voditelja« od Kramerja prevzel dr. Marušič in so si bili prijatelji nekoliko v lašeh. Sedaj so si spet podali roke v spravo in so to zamisel hoteli kar enostavno pokopati. Ali nam more »Jutro« nekoliko bolj obširno povedati, zakaj je njegov šef glasoval proti združitvi obeh bolnišnic. Na uho se pa le drzno povedati tole: šef ljubljanske ženske bolnišnice je Kramerjev intimni prijatelj, predsednik naprednega starešinstva, dr. Alojzij Zalar. Zakaj ne bi svojega prijatelja nekoliko podprl?

To je le nekaj, kar je potrebno, da omenimo.

Nihče si ne bo pridobil tovarštva s tem, da se ga bo izogibal.

O veličastnih slapovih Niagare

Niagarski slapovi so eno izmed najglasovitejših prirodnih čudežev v Ameriki. Noben drug kraj ogromne severnoameriške celine se ne ponasa s tolikšnimi množicami domačih in tujih obiskovalcev in vsak državljani Združenih držav hoče poznati to veličastno prirodno svetilo, ki je navdušenim ljubiteljem prirodnih lepote isto, kar je Mohamedovim vernikom Crni kamen v Mekki.

Niagarski slapovi leže nekako na sredi poti med New Yorkom in Čikagom in sicer neposredno ob glavni železniški črti, tako da obiskovalcu ni treba plačati nikakršne lokalne prevoznine. Lepota, veličje in moč slapov presega moč opisovalčevega peresa in vsak gledalec opazi na njih kaj posebnega. Bistvo Niagare je veke in veke eno in isto, toda njeni vtisi na človeka se venomer menjavajo. Z vsako letno dobo, vsakim sončnim žarkom, vsakim senčnim odtenkom dobe niagarski slapovi drugačen videz, navdajo gledalca z novim zanimanjem in zahtevajo novega občudovanja od njega.

Dojem Niagare na pesnike

Marsikak velik pisatelj je že strmeč občudoval veličastno niagarsko lepoto in jo skušal prikazati na papirju. Charles Dickens je n. pr. pisal o Niagari takole: »Prvi dojem — dojem, ki je najdlje trajal — ko sem gledal pred seboj mogočen prizor niagarskih slapov, je bil mir. Mir duha, spoko, mirno premišljevanje tega dne, vzvišene misli o večnem miru; nikakršne otožnosti ali strahu nisem čutil. Niagara je na mah vtisnila mojemu srcu sliko lepote, ki bo ostala v njem nespremenjena in nezabrisana, dokler ne bo nehalo biti.« Abraham Lincoln, ki je izjavil o Niagari tole: »Pogled na Niagaro mi je pričaraval v dušo vse neizmerno preteplot. Ko je Kolumb prvič odkril to celino — ko je Kristus trpel na križu — ko je Mojzes peljal svoj Izrael skozi Rdeče morje — celo tedaj, ko je prvi človek Adam izšel izpod Stvarnikove roke — je že bučala tukaj Niagara. Oči tistega rodu izumirlih velikanov, katerih ogromne kosti trohne danes v ameriških grobiščih, so prav tako gledale na Niagaro, kakor gledajo danes naše. Kot sodobnica prvega človeškega rodu in starejša od njega je Niagara mogočna in sveža danes kakor pred desetimi tisočletji. Mamut in mastodon, o katerih življenju nimamo nobenega drugega dokaza več kakor njune kosti, sta že gledala na slapove Niagare, ki se ves ta čas ni ustavila niti za trenutke, ki ni nikoli usahnila, nikoli zamrznila, nikoli zasnila, nikoli obstala.«

Pomen Niagare za tehniko

A ne samo dramatična lepota slapov in močnost Niagarinega toka s prirodnozdolovinskimi posebnostmi obrežja in bližnje okolice vabi in kliče ljubitelje prirode, marveč tudi pomen Niagare za industrijski razvoj. Nad en milijon konjskih sil razvijajo niagarski slapovi, kar ne zadošča samo lokalnim potrebam, ampak tudi vsem večjim in manjšim mestom v državi New Yorku in pokrajini Ontario v obsegu dve sto milj od obratovališča.

Celotna moč niagarskih slapov znaša po cenitvi strokovnjakov okoli šest milijonov konjskih sil. Vojaški inženirji Združenih držav sodijo, da bi se 60% te prirodne sile dalo praktično razviti in izkoristiti. Zaradi jezov nad obeh slapovoma in

odtekanja vode skozi motorne naprave, je danes količina vode, ki jo gledalec gleda v slapovih, dejansko manjša, kakor je bila v nekdanjem prvotnem stanju, toda ta razlika je tako neznatna, da je navadno človeško oko ne bi opazilo. Poledenje ali pa vzhodni veter zniža površje vzhodnega dela jezera Erie in spremeni zunanost slapov mnogo izdatneje kakor tisti odtok, ki je speljan iz glavne struje v motorne naprave.

Zgradbe za električno obratovališče so večidel iz naravnega skalovja in se povsem skladajo s svojo okolico in scenarijo. Obe glavni obratovališči, prvo na kanadski, a drugo na ameriški strani, sta občinstvu brezplačno dostopni in vredni, da si ju vsakdo ogleda. Kemik in inženjer bosta občudovala ogromne elektrokemične in metalurške naprave, a laik bo z zanimanjem ogledoval veličastne mline za debelo moko.

V resnejših urah. V začetku marca so slavili na Češkoslovaškem 86. rojstni dan prvega predsednika Masaryka, da si je sam večje proslave odločno odklonil. Ob tej priliki so listi poročali, da se v pokoji živčev državnika Masaryk mnogo peča z verskimi knjigami, da občuje z duhovniki, da se povrača v pravo katolištvo. Ker je pa framason najvišje stopnje, nekaterim ta spreobrnitev ne gre v glavo, zato so se pojavljala v časopisju mnenja, da

Poplave v Severni Ameriki so onemogočile vse prometne zveze.

Gradove zlate zida v puščavi

Tako si misli človek o Mussoliniju, ki hoče za zavojevanje Etiopije žrtvovati milijone in milijone dolarjev in številne tisoče dragocenih človeških življenj. Saj je ta divja Afrika, ki slepi ambiciozne oči imperialističnih lašev, polna divjih zveri, mrzlice in neznosne tope vročine. Ali ima ta neraziskana Etiopija zares zadosti sirovin in pri-

rodnih zakladov, ki bi mogli odtehtati ogromne žrtve, s katerimi jo bo mogoče osvojiti. Duce je kajpada prepričan, da jih ima. Etiopija bo bogata nagradila tistega, kdor ima pogum in brezobzirno srce, da si utre pot do njene zakladnice. Vrednost etiopskih mineralov: broma, bakra, svinca, cinka, zlata in platine, je ogromna. Vsega tega je Italija potrebna in mora kar največ uvažati. Razen tega ima mnogo fosfatov, ki jih rabijo evropske veleagrarne dežele in Evropa potrebuje etiopskih poljedelskih pridelkov: bombaža, gumija, volne, kožuškovine, mesa in sladkorja. To pa je samo ena plat etiopske zakladnice, druga, čeprav manj očitna plat, ki vžiga upe evropskim dobičkarjem, pa je

Etiopski trg

Izmed 180 milijonov afriškega prebivalstva je nad deset milijonov Etiopcev. Stoletja in stoletja je bila nečustvena država zaprta belem in njihovi kulturi. In ti zidovi se zdaj podirajo. Tudi etiopsko ljudstvo bo kmalu dobilo drugačne pojme in potrebe. Rabilo bo raznega blaga, orožja, svetilk, obuval, pokrival in sto in sto raznih stvari, ki jih bo vrgel Evropec. Mar se za tak trg ne izplača boriti?

Črni domačini se bodo polagoma naučili rabiti razno rokodelsko orodje, nositi bodo hoteli boljše oblačila in začeli bodo graditi trdnjše in bolj higienske hiše. Črni nosači prtljage in poštnih pošilk, ki morajo danes s težkim bremenom na plečih prehoditi milje in milje, si bodo zaželeli motornih vozil in uprava jih bo morala nabaviti. Stroji vseh vrst bodo sčasoma poplavlili črni kontinent, kakor so poplavlili bele. Tehnika in in-

Plačilni dan na abesinski fronti: italijanski Askari prejema denar.

ima pri tem politične namene. Podtikati take cilje možno, ki je vsekdar do Cerkve kazal spoštovanje, pa je na stara leta uvidel tudi svoje napake in jih želi popraviti, je vsekakor žaljivo.

Dunaj izumira. Januarja 1936 je bilo na Dunaju 877 živih in 26 mrtvorojenih. — pokopanih pa 2216.

Rodezija uči

Tudi Etiopija pojde po isti poti, po kateri je šla pred dobrih desetimi leti angleška srednjoafriška Rodezija. Železniška naselbina Pemba v severni Rodeziji je pred trinajstimi leti imela samo eno trgovino. Ta edina trgovina, ki jo je vodil neki Grk, je stala sredi ogromnega števila kolibic iz ila in trstja. In podjetni Grk je dan na dan prodajal domačinom pisano tkanino, sol, orožje in razno lepoticje za divjačino, žito, vosek, kože in živino. V nekaj letih je trgovec tako obogatel, da je bil preskrbljen za vse življenje in se je odselil nazaj v domovino. Njegov trgovino sta prevzela dva druga Grka, ki sta se vrgla predvsem na nakup žita. Sprva sta kupovala le po nekaj stotin vreč žita na leto. Njuna podjetnost pa je rasla in rasla in zadnja leta sta že nakupovala s sijajnim zaslužkom po več deset tisočev vreč. Da bi dvignila produkcijo, sta jela uvažati med domačine moderne evropske plugje in samo v Pembi je že okoli 750 plugov in mnogo drugih poljedelskih strojev. Danes prihajajo v njuno trgovino črne domačinke iz več sto milj oddaljenih pokrajin in za par piščancev si lahko kupijo pastelnobarvno svilenovolneno kombinizo. Najbolj pogodu pa so jim razne pisane tkanine, svilene nogavice, biserne ogrlice, čevlji, sončniki, bicikli, mlo, suiterji in storjene obleke. Pa tudi tobak, marmelada, moka, sladkor sol in čaj so si utrli pot v hiše črnih Evinih hčera.

Obetajoča strojepiska

Pravkar v službo sprejeta strojepiska začelnica se po diktatu ponižno obrne do narekovalca: »Oprostite, gospod doktor, kaj ste že govorili med začetkom »Spoštovani gospod« in sklepno formulo »z odličnim spoštovanjem«?

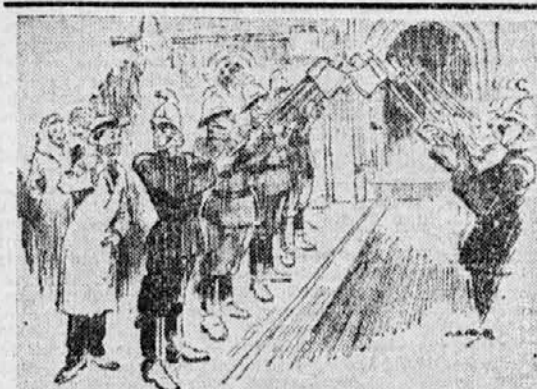
Mučno vprašanje

Slavni angleški igralec Garrick je med neko tragedijo nenadoma v zadregi obstal. »Toda sem bil ravno v Rimu,« je ponavljal in ni mogel naprej. Nazadnje je uprl jezni pogled v suflerja in ga narahlil:

»No, teslo, kaj sem pa delal v Rimu?»

Sočutni sin

Peterček prinese domov zelo slabo izpričevalo. Očetu se obraz odene z neveselo mrklostjo. »Očka, očka, nikar se ne žalosti,« ga sočutno potolaži nadebudni sinček, »mogoče bi škodovali tvojemu zdravju.«

»Gospodje gasilci, zdaj ko ste počastili svojega poveljnika, ali ne bi hoteli počakati se pol ure. Čez pol ure pride k poroki davčni iztirjevalec, pa bi mu pripravili presenečenje.«

Anglija za mir: demonstracije po londonskih ulicah, naj vlada sprejme mirovne pogoje.

Mrtvi in dva živa

Najprej on na svojem navadnem kolesu, ki ga je bil prej skril pod nekim mostom, približno tam, kjer sva se obrnila. Potem pa jaz na motornem kolesu, zdaj seveda z gorečo svetilko in s spremenjeno številko. Na mestni meji sem s pomočjo črepije povzročil, da mi je počila gumijeva cev na prvem kolesu; potem sem odšel peš po daljšem potu skozi gozd v mesto. Prišel sem ven na nekom sprehajališču in v nobenem sprehajalcu nisem vzbudil suma. Narobe, celo dobro je bilo zame, da so me videli. Istočasno je prijatelj namenoma padel s kolesa, da je lažje zakril rano, ki mu jo je prizadejal Lüdersen. Torej tudi v tem ni bilo nič sumljivega. Človek pač, ki potuje in prihaja celo z nasprotni smeri. Blagajno pa, ki sva jo morala vzeti s seboj, sva lepo odprla in blizu motornega kolesa na drugi strani mesta vrgla proč.

»Ali se niste bali, da bi vas Lüdersen kljub maski prepoznal?»

Rognos je odkimal z glavo. »Ne,« je odgovoril. »Vedel sem, da name niti najmanj ni pomislil. Na sebi sem imel obleko proti prahu, kakor se sigurno spominjate. To me je precej spremenilo. Poleg tega me še nikdar ni videl v taki obliki. Vobče pa mislim, da me je komaj videl, vsaj mojega glasu ni slišal. Pač pa ste ga slišali vi. Zato sem se tudi vas edinega bal.«

»Mene?»

»Da. Računal sem s tem, da bi se mogli spominjati mojega glasu, če sem vas na priliko, poslužil kdaj v vaši banki.«

Berger je odkimal z glavo. »No, ta strah bi si lahko

prihranili,« je dejal. »Bil sem preveč izven sebe. Vašega glasu si nisem zapomnil.«

Rognos se je dvignil in pogledal proč. »Jaz pa vendarle vem,« je dejal.

»Odkod veste to?»

»Vem, ker sem to izkusil.« Obrnil se je in pogledal v Bergerjevo popolnoma prepadlo lice.

»Ali se spominjate nekega deževnega večera štiri-najst dni pozneje? Ko je vas srečal nekdo in povprašal po uri?»

Berger je dihal težko in trudno. »To ste bili vi?»

»Da, jaz. To vse sem napravil namenoma.«

»Kaj pa, če bi vas takrat prepoznal?»

Rognos je skomignil z rameni. »Ne vem. Vem samo to, da sem moral priti do gotovosti. Sicer ne bi mogel najti miru.«

Tedaj se je tudi Berger dvignil s kratkim in prisljnim smehom. »A tako,« je dejal, »vi ste torej tisti, ki sem vam bil tako hvaležen.«

Rognos se je zaprepadel. »Hvaležen?»

»Da, hvaležen. Vi ste bili edini človek, ki me je nagovoril, kakor da se ni nič zgodilo. Tako ubog sem postal, da sem v tem našel pravo dobroto.«

»Ali vam je zdaj bridko?»

»Nikar, le tako čudno mi je. Kakor je tudi to čudno, da ste vi prvi prijatelj, ki sem ga dobil po Quinsthusu.« In ker ga je bridkost popolnoma prevzela, je nadaljeval: »Zakaj mi vse to pripovedujete? Zakaj ste povzročili, da je prišlo med nama do seznanja? Ali mar samo zato, da razbremenite svojo vest in da me zvezete na rokah in na nogah?»

»Ali veste, kaj bi zdaj najraje storil?» je vprašal.

»Zdaj bi vam najraje vrnil udarec, ki ste mi ga prej

dali. — Toda bodite mirni, meni bi ga pozneje bilo ravnotako žal.«

Tedaj je tudi Berger zardel. Težke, tope in omamljujoče bolečine se je zgrnila preko njega.

»Tak sem se torej motil,« je dejal. »Toda zakaj mi to pripovedujete?»

Raz Rognosov obraz je začela izginjati trdota.

»Zato, da vam dam priložnost,« je odgovoril. »Priložnost, da operete svojo čast. Dozdam sem to priložnost imel le jaz. Zdaj jo imava vi ali jaz. Vi odločate o tem, kdo od naju jo naj ima. Vidite, to sem hotel. Če hočete, lahko jutri greste na policijo. Prosil vas bom samo, da se mrtvega tovariša ne dotaknete.«

»Saj niti ne vem, kdo je.«

»Vendar toliko veste, da bi policijo lahko privedli na njegovo sled. Zato vas prosim, da za vsako ceno opustite njegovo osebo.«

Berger ga je dolgo gledal. V tej tišini sta drug v drugem videla dvojce življenj. Nato je povsili svoje trudne in strte oči.

»O Bog,« je izgovoril z boleče resigniranim glasom, »ne, ne, zakaj naj bi vas naznanil. Če se to tiče samo mojega revnega življenja, potem vam povem, da mene prav nič ne žaja po kaki žrtvi.«

»Potem moram to sam napraviti?»

Berger je počasi zmajeval z glavo in se branil.

»Ne,« je dejal. »Nikar, in naj ostane vse tako, kakor je.«

»Vse?»

Berger je dvignil pogled, hitro in resno.

»Ne, ne vse,« je odgovoril. In se je obrnil ter obotavljajoč se začel hoditi.

Tedaj je Rognos pristavil: